

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Etapă locală, 23 ianuarie 2016

Clasa a XI-a

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Eseul sau răspunsurile nu vor fi precedate de titlu și/sau motto.
- Timp de lucru: 3 ore.
- Total: 120 de puncte

Citește cu atenție următoarele texte și răspunde la fiecare dintre cerințele formulate mai jos:

A. „Către cititoriu

Începutul țărilor acestora și neamului moldovenesc și muntenesc și câți sunt și în Țările Ungurești cu acest nume, români și până astăzi, de unde sunt și de ce semînție, de când și cum au dăscălecat, aceste părți de pământ, a scrie, multă vreme la cumpănă au stăut sufletul nostru. Să începă osteneala aceasta, după atâta veki de la discălecatul țărilor cel dintâi de Traian împăratul Râmului, cu câteva sute de ani peste mie trecute, să sparie gândul. A lăsa iarăș nescris, cu mare ocară înfundat neamul acesta de o seamă de scriitori, ieste inimii durere. Biruit-au gândul să mă apucu de această trudă, să scoț lumii la vedere felul neamului, din ce izvor și semînție sunt lăcuiitorii țărai noastre, Moldovei și Țării Muntenesti și românii din Țările Ungurești, cum s-au pomenit mai sus, că toți un neam și o dată discălecați sunt, de unde sunt veniți strămoșii lor pre aceste locuri, supt ce nume au fost întâi la discălecatul lor și de când s-au osebit și au luat numele cest de acum, moldovan și muntean, în ce parte de lume ieste Moldova, hotarale ei pân unde au fost întâi, ce limbă țin și până-acum, cine au lăcuit mai nainte de noi pe acest pământ și supt ce nume, scot la știrea tuturor, carii vor vrea să știe neamul țărilor acestora.

Dzice-va nêștene: prea târziu ieste; după sutele de ani cum să vor putea ști poveștile adevărate, de atâtea vacuri? Răspunz: Lăsat-au puternicul Dumnezeu iscusită oglindă minții omenești, scrisoarea, dintru care, daca va nevoi omul, cele trecute cu multe vremi le va putea ști și oblici. Și nu numai lucrurile lumii, staturile și-ncepăturile țărilor lumii, ce și singură lumea, ceriul și pământul, că sunt zidite după cuvântul lui Dumnezeu celui puternic. Crez, din Scripturi știm și din Scripturi avem și sfânta credință a noastră creștinească și mântuirea noastră cu pogorârea fiului lui Dumnezeu și împelițarea cuvântului lui, cel mai denainte de veki în firea omenească (denafară de păcat). Scriptura ne deschide mintea, de ajungem cu credința pre Dumnezeu, duhul cel nevăzut și necoprins și neajuns de firea noastră, Scriptura departe lucruri de ochii noștri ne face de le putem vedea cu cugetul nostru. Să nu pomenim de marile Moisi, carile după 2.400 de ani au scris létopiseșul de zidirea lumii, că acela au avut pre însuși Dumnezeu dascal, rost câtră rost. Omir în 250 de ani au scris după răsipa Troadiei războaiele lui Ahileus, Plutarh în 400 de ani au scris viața și faptele vestitului împărat în lume, a lui Alexandru Machidon; Titus Livius cursul a toată împărăția Râmului în 700 de ani și mai bine au scris după urzitul Râmului și alți mulți istorici, cercându de-amărântul scrisorile, cursul a multe vacuri cu osârdie și cu multă osteneală au scos lumii la vedere istorii.

Îndemnătu-m-au mai mult lipsa de știință începutului aceștii țări, de descălicatul ei cel dintâi, toate alte țări știind începuturile sale. Laud osârdia răposatului Uréchie vornicul, carile au făcut de dragostea țărai létopiseșul său, însă acela de la Dragoș-vodă, de descălicatul cel al doilea al țărai aceștii din Maramoroș scrie. Iară de descălicatul cel dintâi cu români, adecă cu râmleni, nimica nu pomenêște, numai ameliță la un loc, cum că au mai fost țara o dată descălicată și s-au pustiit de tătari. Ori că n-au avut cărți, ori că i-au fost destul a scrie de mai scurte vacuri, destul de dânsul și atâta, cât poate să zică fiêștecine că numai lui de această țară i-au fost milă, să nu rămâie întră întunerecul neștiinței, că celelalte ce mai sunt scrise adăosături de un Simeon Dascalul și al doilea, un Misail Călugărul, nu létopiseșe, ce ocări sunt.

*Puternicul Dumnezeu, cinstite, iubite cetitoriule, să-ți dăruiască după aceste cumplite vremi anilor noștri, cânduva și mai slobode veacuri, întru care, pe lângă alte trebi, să aibi vrème și cu cetitul cărților a face iscusită zăbavă, că nu ieste alta și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților. Cu cetitul cărților cunoaștem pe ziditoriul nostru, Dumnezeu, cu cetitul laudă îi facem pentru toate ale lui cătră noi bunătăți, cu cetitul pentru greșalele noastre milostiv îl aflăm. Din Scriptură înțelegem minunate și vécinice fapte puterii lui, facem fericită viața, agonisim nemuritoriū nume. Sângur Mântuitorul nostru, domnul și Dumnezeu Hristos, ne învață, zicându: *Čnd'ěnrěnl' d'ěnrěiř,* adecă: *Cercați scripturile. Scriptura departe lucruri de ochii noștri ne învață, cu acele trecute vrème să pricépem céle viitoare. Citéște cu sănătate această a noastră cu dragoste osteneală.*"*

(Miron Costin, *De neamul moldovenilor, din ce țară au eșit strămoșii lor*)

B. "(1.Deslușiri)

Întâmplarea de la care-au pornit toate a avut loc în urmă cu șapte ani, mai exact la 15 octombrie 1978. Locuiam pe atunci într-o casă veche boierească din apropierea Cișmigiului, într-o cameră destul de mare, deși cam întunecoasă din cauza ferestrelor înguste și a pereților acoperiți cu demodate boiserii. [...] Într-unul din dulapuri, condus de jocul ciudat al hazardului, am descoperit manuscrisul acestor pagini. [...] Textul era ortografiat cu cerneală violetă, fanată, pe hârtie gălbuie, cu granulație fină, dar neomogenă, purtând în filigran un inorog închis într-un romb dublu.

GLAVA 1. În care facem arătarea celor amestecați în pricina ce am pus în gând s-o scriem aici*

Cumpănind noi cu mintea noastră zicerea înțeleptului aceuia care-au și spus că urât lucru și de mare sminteală este să nu cate omul la câte întâmplări toate urmează aici, în lume, o am socotit și pe aceasta ce o vom scrie ca pe o pildă carile zisa aceea mai mult o adeverează. Să luăm aminte că lui Moişă însuși și altor bărbați vestiți și cărturari au poruncit chiar Domnul a scrie întâmplările neamului lor, spre a ține întru veac de-nvățătură, care lucrare prea mult i-a-nțeleptit, încâtulea și pe la alții s-au lătit învățătura ce-au desprins. Iară la noi așa învățături sunt în lipsă mare și foarte de trebuință, că stăm în zare de spaimă și de rușine și până sub vremile de apoi este să așteptăm. Că altădată, poate, o fi altcum, dară acum e cum e și, scriind noi întâmplările aici la condică, cugetăm că poate-or folosi cu ceva, măcar sub acele vremi s-ajungem fără a mai trage după noi atâta rușine câtă spre fala noastră nu-i.

Scriu și aice cât îmi va fi puțină spre a da în lumină și în vileag adevărul, că, de unul nu tace, mai vorbesc apoi și alții, luând aminte la durerile moșiei și la răsipă țării. De se va supăra oarecine, au va găsi cu cale că n-am scris după adevăr, însuși să ia condeiul și să dreagă pe unde va socoti c-am greșit. Eu mai bine nici nu pot face, nici n-am știut, că cele omenești toate-s cu margini și cu greșale și, știindu de aceasta, nici o amăgire n-avem, ce gândit-am că destul ar fi unele măcar de-am putea nimeri. Căci de mult folos sunt istoriile cele de obște ce au dat învățături și povețe dintru a cărora osteneală au folosit traiul tuturor.

Iară eu nu despre zidirea lumii și alte așezări am cugetat a scrie, că nu mi s-au întâmplat mie să caz în răpire sufletească, cum au pățit sfinții proroci, spre a afla de acele, dară am luat seama câte s-au petrecut și-am gândit a nu spune mai mult, ce numai întâmplările moșiei ce-au fost în domnia lui Mavrogheni. [...] Întru ce-au avut această întâmplare Mavroghene cu pitarul Sotir ot Glavacioc multă rătăcire au fost care, după o am scris, poate a fi o pildă, spre a nu mai face așa, cugetând la tâlcul vorbeii ce zice că numai boii se leagă cu funia, iar oamenii cu cuvântul.

Crezi-ne nouă, cetitorule creștin, că cu multă osteneală săvârșit-am lucrul nostru. [...] Și-am căznit a scrie cu de-a măruntul, toate cum au fost, ca să nu rămânem orbi și muți și surzi, că cine a le scrie n-au fost, nici au purtat grijă, au n-au putut, fiindu lucru cu primejdie. Încă și-acum, pentru paza vieții noastre ticăloase, n-am scris povestea limpede, ce-n grai ascuns, ca să-i pătrunză tâlcul numai cei înțelepți și învățați, c-a ajuns vremea să nu se mai încrează omul nici în cămașa lui."

(Silviu Angelescu, *Calpuzanii* **)

*glava - capitol

**calpuzan - falsificator de bani; om rău, ticălos

Subiectul I

30 de puncte

Răspunde prin enunțuri la fiecare dintre următoarele cerințe:

1. Ilustrează, prin exemple selectate din ambele texte, două particularități ale limbajului utilizat în aceste fragmente. **6 puncte**
2. Demonstrează, prin raportare la ambele texte, existența a două idei comune. **6 puncte**
3. Explică prezența elementelor specifice istoriografiei în fragmentul A. **6 puncte**
4. Comentează în 50-100 de cuvinte sensul afirmației: *Întru ce-au avut această întâmplare Mavroghene cu pitarul Sotir ot Glavacioc multă rătăcire au fost care, după o am scris, poate a fi o pildă, spre a nu mai face așa, cugetând la tâlcul vorbei ce zice că numai boii se leagă cu funia, iar oamenii cu cuvântul.* **6 puncte**
5. Susține, într-un text de 50-100 de cuvinte, o opinie argumentată referitoare la cititorul căruia i se adresează autorii celor două fragmente date. **6 puncte**

Subiectul al II-lea

30 de puncte

Redactează un text de 150 – 300 de cuvinte care să reprezinte *scrisoarea* pe care un cititor, numit Andrei/Andreea Ionescu, i-ar fi putut-o adresa lui Silviu Angelescu, exprimându-și nedumeririle stârnite de lectura fragmentului din *Calpuzanii*.

Subiectul al III-lea

30 de puncte

Scrie un eseu de 600-900 de cuvinte despre *raportul dintre istorie și literatură*, utilizând ca suport textele de mai sus și valorificând experiențele tale culturale.

Notă! În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu 4 argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Redactare

30 de puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, lucrarea ta trebuie să aibă cel puțin 900 de cuvinte. Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 30 de puncte (*organizarea ideilor în scris* – 6 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 6 puncte; *utilizarea limbii literare* – 6 puncte; *ortografia* – 4 puncte; *punctuația* – 4 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 2 puncte, *respectarea precizărilor privind numărul de cuvinte* – 2 puncte).